

Dansens og musikkens rødder 5

Hanegal

af Per Sørensen

I sidste nummer af Hjemstavnsliv fik I fortalt historien om Hanegal fra Nordsjælland, men vi har endnu en Hanegal på dansk jord.

Tidligere har hr. Svend Jørgensen og hr. O. Larsen skrevet om denne Hanegal i Hjemstavnsliv.¹

En af de første trykte samlinger af dansebøger, der kendes i Danmark, blev udgivet hos Gyldendal i 1780 af H. H. Jacobsen med titlen "Samling af de nyeste Engelske Danse med Tourer af Hr. Pierre Laurent."² Disse dansebøger var småhefter, hvor der både var musik og dansebeskrivelser. Musikken var instrumenteret til violin og bas, samt indrettet til at spille på klaver. Dansebeskrivelserne var både på dansk og fransk.

I slutningen af 1700-tallet var Engelsk Danse højeste mode, og man dansede dem overalt, både her i landet og andre steder. Engelsk Danse var rækkedanse, og mange af dem var konstrueret til brug ved hofferne og hos det "bedre borgerskab". Hos almuen dansede man

også disse danse, hvad mange af vore ældste spillemandsbøger vidner om. Tænk blot på Engelsk Dans fra Præstø og på alle rækkedansene fra Thy-heftet, som helt klart er gamle Engelsk Danse med rod i 1700-tallet.

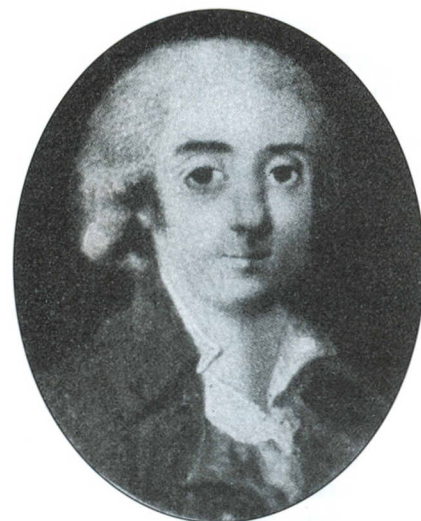
Udgiveren af dansehefterne hos Gyldendal var Hans Hinrich Jacobsen (1726 - 1795), der blev ansat som hofviolin (musiker ved hoffet) i 1762, han spillede obo. I 1771 udnævntes han til hofmusikdanskeinspektør, og han skulle sørge for at komponere nye dansemelodier. 1792 fik han stillingen som stadsmusikant i København. Han udgav fra 1780 og til sin død i 1795 mange dansemelodier, hvoraf en stor del var Menuetter og Engelsk Danse.³ Titlen på den her omtalte rækkedans var i øvrigt på fransk og lyder "Le Chant du Coq", som betyder "Hanens sang" eller "Hanegal".

Jacobsen komponerede mange af dansemusikstykkerne selv, men ofte lånte han iøjrefaldende temaer fra andre kendte komponisters værker, og netop musikken til "Le Chant du Coq" har

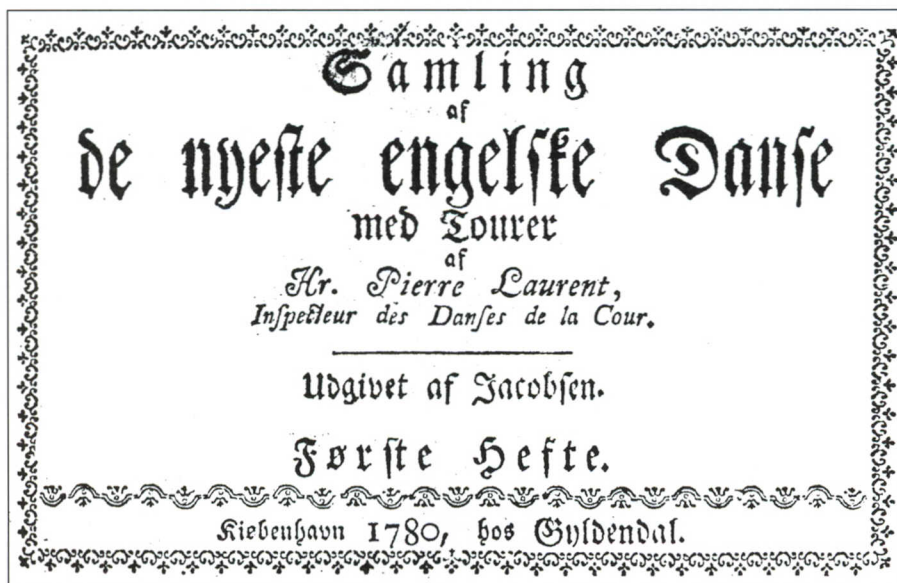
Jacobsen selv tilskrevet den berømte belgiske operakomponist André Ernest Modeste Grétry (1741 - 1813). Grétry begyndte med at studere kirkemusik i Belgien, men fandt senere ud af, at det var teatermusik han ville komponere. Han rejste til Paris og begyndte at skrive musik til komiske operaer. Disse operaer var meget berømte i samtiden, og Grétry nød stor anerkendelse overalt i Europa.

Læg mærke til i musikken, at hanegalet skal spilles af en solo obo, Jacobsen var jo oboist - I dag kan en klarinet vel klare opgaven.

Dansebeskrivelsen til denne hanegal er koreograferet af hofdansinspektør Pierre Laurent.

Hofdansmester Pierre Laurent.

Eksempel fra forsiden af dansebeskrivelseshefte

Hr. Pierre Laurent var franskmand og uddannet ved Parisoperaen som danser. Han kom til Danmark i 1752, hvor han i de første år virkede i forskellige udenlandske teatertrupper, der var i København. Den venlige og vellidte franskmand kom hurtigt til at virke som hofdansmester, efter at han havde

Le Chant du Coq

af Gretri.

Le Chant du Coq.

1 Tour Iste M. og D. chassere ned bag det 2det Par og strax igien tilbage.

2 - Iste M og D. chassere forbi hinanden, og derpaa strax tilbage og dreie sig på deres Plads.

3 - Iste Par gjør 1/2 Moulinet med 2det Par og derpaa giver hver M. begge Hænder til sin D. og 1/2 Rundt.

4 - Rundt med 3die Par.

5 - Iste M. og D. gjøre 2 Balancer, holdende hinanden ved begge Hænder, og uden at slippe, aabne de Armene saaledes at de holde den høire i Veiret og lade den venstre synke, hvilket de gjøre 2 Gange, der hvor Musiquen efterligner Hanens Galen, hvorpaa de kaste af.

6 - Iste M. og D. gjøre igien samme Tour, dog saaledes, at de nu holde den venstre Haand i Veiret og lade den høire synke, hvorpaa de kaste op om 3die Par og blive 2det.

Desværre har vi ikke trinangivelse hos Laurent, men kun selve figureerne. 1. Tour og 2. Tour lig med 1. afd. i musikken (o.s.v.). Måske er der nogen, som tør prøve, om de kan danse den. Rigtig god fornøjelse.

oprettet en danseskole på hofteateret, så nye dansere kunne uddannes. Han blev også danselærer for kronprinsen (den senere Chr. VII).⁴ En af de opgaver,

Pierre Laurent havde, var til stadighed at koreografere nye danse til hoffet bl.a. rækkedansen Hanegal, som her kommer med datidens progbrug:

Kildehenvisninger:

1. "Le chant du coq" og "Hanegal" af S. Jørgensen. Hjemstavnsliv nr. 3-15. årgang og Hjemstavnsliv nr. 3-17. årgang.
2. Findes bl.a. på Det Kongelige Bibliotek.
3. "Musikhandel og nodetryk" af Dan Fog. Dan Fog Musikforlag 1984 side 157.
4. "Den kongelige danske Ballet" af Svend Kragh-Jacobsen og Torben Krogh. København 1952.